

■ Rozhovor týdne s

Jiří Jemelkou, výkonným ředitelem společnosti J.I.P. pro firmy

Vaše společnost pomáhá již řadu let firmám, které procházejí krizí nebo chtějí expandovat. Ziskáváte tak široké know-how o prostředí českého podnikání. Jak vnímáte současnou situaci zejména v souvislosti s covid-19?

Máme tu firmy, které zdravě finančně nefungovaly ani za konjunkturní. Takové firmy pravděpodobně zkrachují. A stalo by se tomu časem nejspíš tak jako tak. Něco jiného jsou zdravě fungující společnosti, to znamená ty, které generovaly kladné cash-flow, zisk, nebo byly aspoň na „kladné nule“ před obdobím koronaviru. Nejsem velkým příznivcem státní pomoci, ale tady by to mohlo mít určitý smysl. Každá vážnější krize – což je doloženo již od 18. století, kdy ekonomové poprvé začali sledovat ekonomické cykly – přináší mimo jiné také často strukturální změny. Nikdo nedokáže odhadnout budoucnost, nicméně tipnul bych si, že se dnešní situací urychlí proces digitalizace, robotizace a automatizace. Zrychlí se transformace a v mnoha případech svobodnější pojetí práce typu home office, sdílení pracovního místa a podobně. A v neposlední řadě stávající situace přinese jisté uvolnění v napětí na trhu práce. Bude-li více lidí bez práce, než je 2,5procentní hranice nezaměstnanosti, která tu byla v posledních měsících, pak si mnohé firmy, které měly potenciál expandovat, dříve či později tyto nové příchozí jednotlivce z trhu práce stáhnou pro sebe. Tím bude zajištěno, že zdravě fungující subjekty tržního hospodářství budou moci růst dál.

Jaké vidíte největší hrozby pro oblast zemědělství?

Zemědělství se může přímo dotknout nákaza, což by znamenalo zavírání provozů, a to je v oblasti péče o zvířata vlastně nemyslitelné, došlo by k obrovským ztrátám. Problematické je stále také zaměstnávání agenturních pracovníků z dalších zemí, protože se ukazuje, nejen v zemědělství a průmyslu, že to může být závažná bezpečnostní hrozba pro existenci úspěšného ziskového podnikání. Ale je zde i druhé hledisko. Nikdo neví, jak se koronavirová situace v okolních státech bude vyvíjet, jestli k nám budou moci jezdit zahraniční pracovníci, například na sezónní práce. Z jara nemohli, což se projevilo na sklizni některých plodin, mělo to za následek to, že na polích a v sadech bylo pro mnoho producentů levnější variantou nechat úrodu ladem. Jiní se snažili najímat brigádníky například z oborů jako hotelnictví a gastronomie, což nebylo zcela ideální, protože tito lidé už ne-

jsou zvyklí na tak náročnou fyzickou práci, která si vyžaduje specifické dovednosti, fyzickou vytrvalost a podobně.

To vše se pravděpodobně odrazí ve vývoji a výrobě zemědělské techniky, protože je vysoce nepravděpodobné, že by do tohoto odvětví činnosti přibyl velký počet pracovníků. Zároveň je však možno uvažovat o tom, že se do venkovského prostředí možná bude chtít stěhovat část lidí z měst jenom proto, aby se vyhnuli rizikům, která s sebou přelidňování určitých oblastí nese. A to by mohlo pozitivně ovlivnit i dění v zemědělských firmách.

Mohl byste přiblížit očekávaný vývoj do budoucna?

S ohledem na vliv koronaviru na českou ekonomiku se dá usuzovat na to, že poroste pozornost věnovaná soběstačnosti naší země v rostlinné i živočišné výrobě a produkci potravin. Diskuze o soběstačnosti budou jistě nutné, stejně jako podpora malých i velkých lokálních výrobců. Ovšem s ohledem na globalizaci světa je potřeba si uvědomit, že spoléhat pouze na soběstačnost je vlastně nemožné a že podpora od státu nevyřeší všechny otázky, které vyvstávají s ekonomickou udržitelností zemědělského podnikání. Z mého pohledu bude třeba hledat nové modely uplatnění se na trhu. Tendence, které lze spatřovat v nabídce obchodních řetězců, tedy zařazovat do sortimentu stále větší procento potravin, zeleniny a ovoce z tuzemska, je zcela zřejmá, a nejde jen o budování image a dobrého jména před zákazníky. Je to trend, který si spotřebitel svým nákupním postojem vyžádal. Tento názor se zároveň zračí ve strategii Agrární komory ČR a v prioritách, které chce v nejbližších měsících prosazovat.

Je možné počítat i se zvýšeným prodejem prostřednictvím e-shopů?

Mnozí lidé nakupují přes e-shop již dlouhá léta. Dnešní situace i v tomto jen urychlí přesun do virtuálního světa. Kdo totiž e-shopům nedůvěřoval, dost pravděpodobně si alespoň něco přes něj koupí dnes. A bude-li jeho zkušenost kladná, je zřejmé, že u této formy nákupu zůstane i do budoucna.

Kdo bude mít v souvislosti s koronakrizí největší problém, který druh podnikání?

O jednotlivých druzích podnikání se mluví de facto všude a stále dokola – hotelnictví, gastroprovozy či cestovní ruch. Osobně bych však rád zdůraznil, že problémy celkem logicky budou mít především všechny firmy, které nebyly v dobré finanční kondici „před koronavirem“. Na ty, bez ohledu na obor, tato situace dopadne nejhůře. A v mnoha případech tato krize pouze katalyzuje to, že tyto firmy skomíraly již za konjunkturní. Na to, zda je rozumné zachraňovat stůj co stůj firmy, které nefungovaly pořádně ani před krizí, ať si odpoví každý sám.

Zuzana Fialová

Navrhují zákaz výstavby

Výstavba obchodních center, skladů a výrobních hal na nejlepší zemědělské půdě by měla být výslovně zakázána. V novele zákona o ochraně zemědělského půdního fondu to navrhli poslanci opoziční KDU-ČSL. Předloha také předpokládá, že k žádostem o odnětí půdy nad pět hektarů ze zemědělského fondu nebo o stanovení dobývacího prostoru by se vždy vyjadřovalo Ministerstvo zemědělství.

Zuzana Fialová

V současnosti je možné stavět na nejlepší půdě jen při převažujícím veřejném zájmu. Omezení se ale podle předkladatelů vykládá v některých případech účelově. „Odnímání nejvyšších půd tak bývá možná i u zámečků, o jejichž celospolečenské prospěšnosti a nutnosti využít právě dané umístění místo například brownfieldů lze mít důvodné pochybnosti,“ napsali. Lepší ochranu půdy si lidovci slibují i od zmíněné nové pravomoci Ministerstva zemědělství. Odnětí půdy z fondu budou nadále schvalovat podle rozsahu výměry Ministerstvo životního prostředí, krajské úřady nebo obecní úřady. Výměry půdy ale předkladatelé navrhuji změnit tak, aby o více případech rozhodovaly krajské úřady a ministerstvo. Souhlas s odnětím půdy z fondu by podle novely nebyl naopak potřeba pro zřizování mokřadů nebo remízků. I nejlepší zemědělskou půdu by bylo možné podle předlohy využívat pro plantáže dřevin a při její změ-

■ Klíčové informace

- Výstavba obchodních center, skladů a výrobních hal na nejlepší zemědělské půdě by měla být podle poslanců KDU-ČSL výslovně zakázána.
- Podle předlohy by se k žádostem o odnětí půdy nad pět hektarů ze zemědělského fondu nebo o stanovení dobývacího prostoru mělo vždy vyjadřovat Ministerstvo zemědělství.
- Souhlas s odnětím půdy z fondu by podle novely nebyl naopak potřeba pro zřizování mokřadů nebo remízků.

ně na les by se za odnětí této půdy z fondu nehradily odvody. Podobně by tomu bylo při zřizování retenčních nádrží a rybníků. Nynější státní podíl z odvodů za odnětí půdy ze zemědělského fondu by podle novely nově dostával Státní pozemkový úřad výhradně na pozemkové úpravy. Ročně by to bylo podle předkladatelů asi 400 milionů korun. Novela také zdvojnásobuje pokuty za přestupky související s ochranou zemědělského půdního fondu. Nejvyšší sazba u jednotlivců by činila až dva miliony korun, u firem až 20 milionů korun. Pozemkovému úřadu by nově náleželo 30 procent výnosu z postihů. Nyní se peníze dělí

rovným dílem mezi obce a Státní fond životního prostředí. Lidoveckou předlohu nejprve posoudí vláda. Rozhodne o ní Parlament. Není ale jisté, zda sněmovna novelu stihne projednat do konce volebního období.

Lidovci chtějí na podzim prosadit také změny v zákonech, které mají posílit zastoupení obnovitelných zdrojů a čisté energetiky. V Poslanecké sněmovně se bude na podzim projednávat novela energetického zákona a také se připravuje novela zákona o podporovaných zdrojích energie: „Fotovoltaické panely nepatří na pole, ale na střechy! Na 1,8 milionu střech, které by v ČR mohly mít takové využití. Pokud by

1,8 milionu obydlí rodinných domů v naší zemi využilo na své střechy fotovoltaiku, přineslo by jim to úsporu až 27 miliard korun ročně,“ řekl předseda KDU-ČSL a bývalý ministr zemědělství Marian Jurečka. „Budeme prosazovat pozměňovací návrhy, které umožní nízkou a středně příjmovým rodinám realizovat investici, která jim dlouhodobě ušetří peníze v rodinném rozpočtu. Chci, aby energetické úspory a obnovitelné zdroje byly dostupné širokým vrstvám lidí, které o to projeví zájem, a také pro města a obce. Může to přinést nejen velké úspory, ale také tisíce nových pracovních míst v těchto oborech. Zároveň se jedná o řešení, které je šetrné k naší přírodě,“ doplnil Jurečka. Dalším důležitým tématem je podle něj legální možnost akumulace elektrické energie do baterií, což by mohlo přispět nejen k rozvoji oboru, ve kterém v České republice máme rychle se rozvíjející firmy, ale přispělo by to k větší stabilitě sítě. Pro mnoho obcí by baterie mohly být i velmi důležitý prvek kritické infrastruktury. ■

Soud se nebude zabývat návrhem

(fia, čtk) – Ústavní soud (ÚS) se už nebude zabývat návrhem senátorů na zrušení nařízení, které umožňovalo povrchové aplikovat přípravky proti hrabošům Stutox II na plochách zasažených kalamitou. Řízení o návrhu zastavil, protože platnost nařízení Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) vypršela. Uvádí se to v přehledu na webu ÚS. Nařízení zmiňovalo omezené a kontrolované použití Stutoxu rozhodem na pozemcích, kde je dosažen nebo překročen pětinašobek prahu škodlivosti hrabošů pro konkrétní plodinu. Podle skupiny senátorů bylo nařízení v rozporu s ústavním pořádkem a se zákonem o rostlinolékařské péči. Senátoři upozorňovali na to, že žádný právní předpis nespécifikuje pojem „aktuální práh škod-

livosti“, hodně tedy záleželo na individuálním posouzení pozemku pracovníky ÚKZÚZ. Nařízení jim dalo značnou pravomoc, která neplyne přímo ze zákona, poukazovali senátoři.

Hraboši se v ČR vloni přemnožili. Z boje proti hlodavcům se stalo politikum. ÚKZÚZ loni v létě povolil rozhoz jedu na povrch půdy na velké části území ČR. Ministerstvo zemědělství ale po vlně kritiky ze strany ochránců přírody a Ministerstva životního prostředí účinnost povolení pozastavilo. Podle letošního nařízení kontrolovali pozemky, u kterých požádal zemědělec o aplikaci jedu, pracovníci ústavu. Ověřovali, zda je tam hraboš doopravdy přemnožený. Opatření platilo do 11. června. Ústavní soud pak už nemohl rozhodnout jinak než řízení zastavit. ■

Petice za vodu

(fia, čtk) – Požadavek na neziskové zásobování obyvatel pitnou vodou obsahuje petice, kterou se bude zabývat Senát. Fyzicky ji podepsalo zhruba 16 800 lidí; a horní komora ji tak bude muset projednat na své schůzi. Petice je určena také poslancům, kteří mají v září pokračovat v projednávání tří poslaneckých návrhů na ústavní ochranu vody spolu s chystanou vládní předlohou. Ústavní zakotvení práva na přístup k pitné vodě je i jedním z deseti požadavků petice, kterou od předlošského jara organizoval Nadační fond Pravda o vodě. Stejný požadavek obsahuje i návrh poslanců hnutí STAN a v jistě míře s ním podle ministra zemědělství Miroslava Tomana počítá i chystaná vládní předloha ústavního zákona. Signatáři petice žádají také uzákonění zásady, že zásobování vodou a čištění odpadních vod jsou prováděné ve veřejném zájmu. Kvůli tomu by

vodárenské firmy měly být transformovány do podoby veřejné prospěšnosti, tedy neziskových společností. Vlastnictví, správa a kontrola vody, infrastruktury a hospodaření s vodou musí být v rukou veřejné správy, tedy státu nebo obcí, žádají petenti. Komunisté ve své ústavní novele požadují vlastnictví vody pouze státem, lidovci ve své předloze chtějí zdůraznit potřebu šetrného využívání vodních zdrojů. Hlavními principy chystaného ústavního zákona, který připravuje Ministerstvo zemědělství, jsou podle Tomana povinnost ochrany vody jako stěžejního přírodního zdroje nebo důraz na udržování vodních zdrojů. Návrh má podle ministra zavést povinnost racionální úsporné spotřeby vody, povinnost postupovat podle opatření vyhlášených orgány veřejné moci v případě nedostatku vody a má stanovit právo každého na pitnou vodu v místě bydliště. ■

Sklizeň obilovin se hnula kupředu

(opr) – Díky příznivému počasí v průběhu posledního červencového týdne se žně v České republice významně posunuly ke své první polovině, neboť je celkem posekáno 477,2 tisíce hektarů obilnin, tedy téměř dvě pětiny ploch určených ke sklizni. V tiskové zprávě to uvedlo Ministerstvo zemědělství. Podle něj žně pokročily u všech sledovaných obilnin, nicméně proti loňskému roku jsou stále pomalejší. Před rokem bylo zpracováno zhruba 64 procent ploch.

Kupředu se pohnula především sklizeň ozimé pšenice, kde

bylo ve zmíněném týdnu sklizeno 39,2 procenta sklizňových ploch a sklizeň jarního ječmene 25,6 procenta sklizňových ploch. U ostatních druhů obilnin je sklizeň stále na začátku a pohybuje se od 1,2 do devíti procent ploch u ovesa a jarní pšenice. Celkový výnos obilovin oproti minulému týdnu nepatrně vzrostl a je na výnosové hladině ve výši 6,09 t/ha. Oproti roku 2019 je tento výnos vyšší o 0,5 t/ha. „Největší zpoždění ve sklizni základních obilnin má tradičně kraj Karlovarský s 5,6 procenta, následovaný Morav-

skoslezským krajem s 15,8 procenta sklizených ploch obilnin,“ uvedl úřad. Nejdále jsou žně v Ústeckém kraji, kde se blíží do poslední třetiny. Za polovinou jsou zemědělci v Jihomoravském a Zlínském kraji. V ostatních regionech ČR jsou žně na úrovni od 21,1 do 45,5 procenta ploch určených ke sklizni.

Největší procento sklizených ploch řepky je ve Zlínském kraji – 93,7 procenta, dále v Olomouckém, Jihomoravském kraji, Středočeském a v Ústeckém kraji. Opačná situace je

v kraji Karlovarském a Kraji Vysočina. Celkový průměrný výnos řepky se k dnešním dnům pohybuje na úrovni 3,37 t/ha a je v porovnání s rokem 2019 vyšší o 0,32 t/ha.

Sklizeň ozimého ječmene již byla ukončena v kraji Plzeňském a Kraji Vysočina. V ostatních krajích byla těsně před koncem a nejvíce zbývalo sklízet plochy v Moravskoslezském a Karlovarském kraji. Celkem je sklizen 684 tis. tun a průměrný výnos činí 6,22 t/ha, což je vyšší o 0,33 t/ha než v roce předcházejícím. ■